

แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริม
คุณภาพของการจัดการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ
ระดับประถมศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่าย
ผู้ที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา

โดย
นายเทวิล ศรีสองเมือง
ผู้อำนวยการโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ

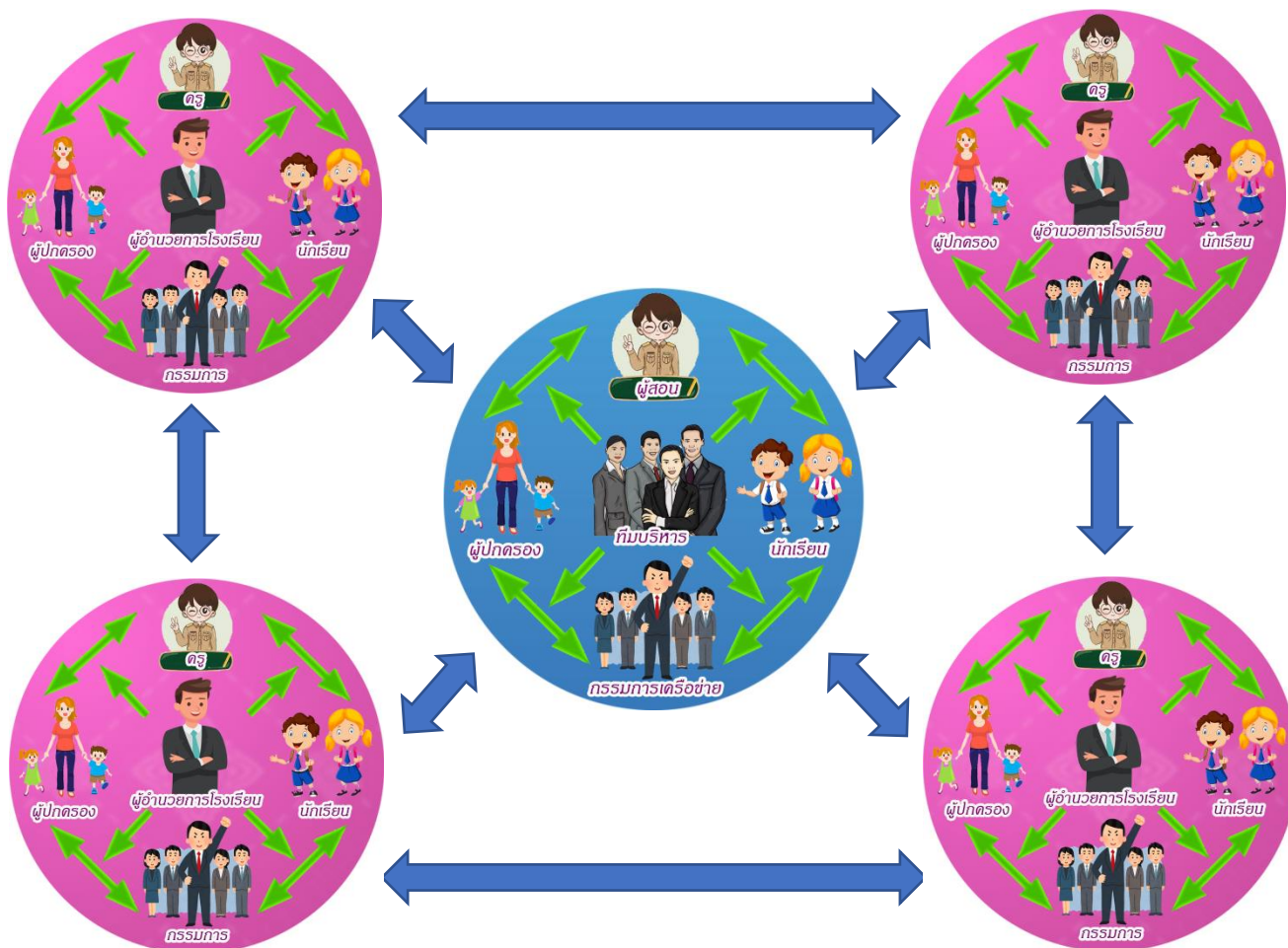
ระดับประถมศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา

ของโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาเพื่อในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา

ส่วนที่ 4 เจาะลึกความสำเร็จ

รูปที่ 1 แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ

แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา เป็นแนวทางที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทางทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders Theory) เป็นพื้นฐาน การบริหารเพื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือการสร้างสรรคคุณค่าร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา คือกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้จัดการวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ ชุมชน และการบริหาร แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาเพื่อในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่วนที่ 3 แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ส่วนที่ 4 เจาะลึกความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดของแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

1.1 หลักการ

โรงเรียนขนาดเล็กตามความหมาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับความเข้าใจว่า คือ สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. 2560 มีการยุบโรงเรียนขนาดเล็กไปแล้วกว่า 100 โรง เนื่องจากไม่มีเด็กนักเรียน และในจำนวน 30,000 กว่าโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีเด็กน้อยกว่า 120 คน ประมาณ 15,000 โรง หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 40 คน ประมาณ 1,000 โรงเรียน

ปัญหาที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น คือ การที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่จำนวนมากนั้น ไม่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาได้ ซึ่งนายสุริยา ฆ้องเสนาะ วิทยาการชำนาญการ กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รวบรวมและสรุปถึงปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ อันได้แก่

1. โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหานักเรียนออกกลางคัน และการเลือกทำงานหลังจบ

การศึกษาภาคบังคับ ส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายนักเรียนต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในจำนวนที่มากกว่า หรือจ่ายแพงกว่าในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก

2. เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาล โดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ กล่าวคือ ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนลดลง

3. ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสัดส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูแก่นักเรียนบางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อยจากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ส่วนใหญ่มีความยากลำบากในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพค่อนข้างมาก ด้วยเพราะงบประมาณที่มีจำกัด ทำให้ไม่อาจจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมการศึกษาได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 2 ซึ่งพบว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน

แม้โรงเรียนขนาดเล็กจะดูเหมือนเป็นภาระด้านงบประมาณในระบบการศึกษา แต่ถ้ามองในมุมที่กลับกันแล้ว ก็อาจจะเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้นๆ ได้เช่นกัน ด้วยพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ส่วนใหญ่คือโรงเรียนเล็กๆ ที่กระจายตัวอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างไกล ซึ่งถ้าชุมชนเข้มแข็ง แล้วเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาก็อาจเป็นโอกาสดีที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนเติบโตไปตามบริบทของชุมชนนั้นๆ อย่างมีคุณภาพได้ โดยผ่านรูปแบบการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ซึ่งได้มีการนำเสนอกันอย่างมากมาย

1.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผล สรุปได้ 7 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 : การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้นเรียน ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น และการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยวิธีการยุบชั้นเรียน ให้โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นสามารถจัดการเรียนการสอนได้โดยไม่ทิ้งห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนสามารถปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

แนวทางที่ 2 : การบูรณาการหลักสูตร เป็นการนำความรู้มารวบรวมประมวลไว้ในหน่วยเดียวกัน สำหรับโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ สำหรับการบูรณาการเนื้อหารายวิชา สามารถดำเนินการได้โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร จากนั้นนำวัตถุประสงค์ตลอดจนเนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยง สู่การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ แล้วนำมากำหนดกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

แนวทางที่ 3 : ความร่วมมือจากชุมชน เพื่อแก้ปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วน ในเรื่องการขาดแคลน

ครู งบประมาณไม่เพียงพอ และขาดสื่อเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับการพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 4 : การใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หลายแห่งได้นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างหลากหลาย เช่น รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile unit) เพื่อให้บริการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล การส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยการรับสัญญาณ การสอนทางไกลจากโรงเรียนไกลกังวล หัวหิน เป็นต้น

แนวทางที่ 5 : รูปแบบโรงเรียนเครือข่าย เป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่ายในการวางแผนการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารและครูได้รับ การพัฒนาจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 6 : ผสมผสานด้วยวิธีการหลากหลาย โดยเป็นการผสมผสานรูปแบบหลายๆรูปแบบ เข้าด้วยกัน

แนวทางที่ 7 : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบที่มีผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นประชาธิปไตย ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนมุ่งมั่นสร้างเครือข่ายการทำงาน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

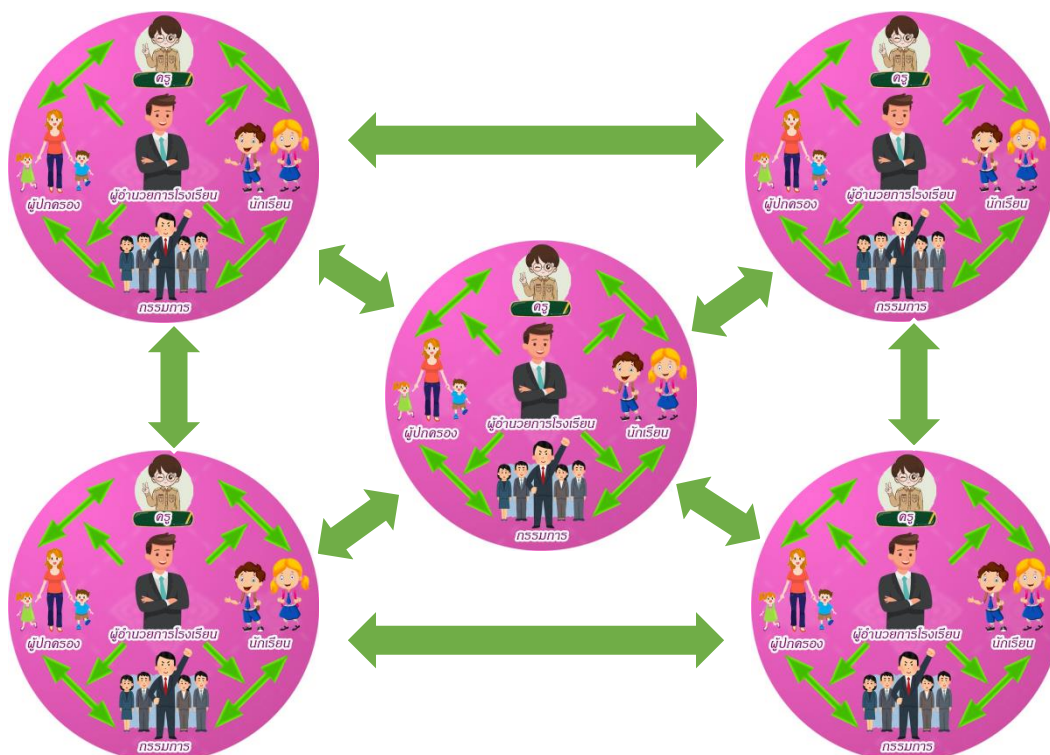
ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

จากแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในครั้งนี้นั้นตามบริบทของพื้นที่ของตำบลแขงบาตาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน และ 1 โรงเรียนสาขา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน แนวทางการพัฒนาที่มีความเหมาะสมคือ รูปแบบโรงเรียนเครือข่าย เป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่ายในการวางแผนการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูได้รับการพัฒนาจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนหลักเป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่รองรับการก่อสร้างอาคารสถานที่เพื่อรองรับนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายมาใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รูปที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

1. โรงเรียนหลัก ควรเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีพื้นที่รองรับการก่อสร้างอาคารสถานที่เพื่อรองรับนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน มีที่ตั้งอยู่จุดศูนย์กลางของโรงเรียนในเครือข่าย การคมนาคมขนส่งสะดวก อยู่ใกล้สถานที่ราชการอื่นเช่น โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ เทศบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบล
2. จำนวนโรงเรียนเครือข่ายที่มีจำนวนเหมาะสม โดยรวมจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย ครูและบุคลากรรวมกันครบชั้น และครบวิชาเอก ตามเป็นหมายของการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมของผู้เรียน
3. จัดการเรียนการสอนโดยนำนักเรียนมาเรียนรวมกันที่โรงเรียนหลัก ครูและบุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันที่โรงเรียนหลัก โดยสนับสนุนค่าพาหนะเดินทางสำหรับนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายตามระยะทางหรือจัดจ้างรถรับส่งนักเรียนเดินทางมาเรียนรวมแบบไปเช้าเย็นกลับ
4. การเข้าร่วมในเครือข่ายต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนและทางราชการ และต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา
5. หลอมรวมเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาจากทุกโรงเรียนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยสรุปได้ตั้งแผนภาพและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

รูปที่ 3 การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือการจัดการศึกษา

บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษา

1. ร่วมมือกันในการวางแผนการจัดการศึกษา บริหารทรัพยากรร่วมกันทั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย
2. บริหารจัดการตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. ประสานงานระหว่างหน่วยงานต้นสังกัด กับหน่วยงานและบุคลากรภายนอก เพื่อระดมทรัพยากรและความร่วมมือในการจัดการศึกษา
4. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุน และให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

รูปที่ 4 การกำกับติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน

บทบาทของครู

1. ทำหน้าที่สอนนักเรียนในรายวิชาที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำแผนการสอนในรายวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและเหมาะสมกับสภาพนักเรียน จัดหา จัดสร้างสื่อเอกสาร ประกอบการเรียนการสอน
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผลทางวิชาการให้เป็นปัจจุบันและถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและส่งตามเวลาที่กำหนด
3. พัฒนาตนเอง พัฒนาโดยศึกษาหาความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพและงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ

4. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีเมตตา กรุณา อบรม ปกครอง แนะนำแก่ศิษย์ให้มีระเบียบวินัย คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข
5. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ วิริยะอุตสาหะ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
6. ปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบวินัยของทางราชการและจรรยาบรรณในวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด

บทบาทของนักเรียน

1. นักเรียนต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ด้วยความขยันหมั่นเพียร มาโรงเรียนและเข้าเรียนให้ทันเวลา
2. นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดตามที่กำหนดในคู่มือนักเรียน
3. นักเรียนต้องรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ มีความสุภาพ มีน้ำใจต่อเพื่อนนักเรียนและมีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส
4. นักเรียนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนและช่วยกันรักษาความสะอาด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
5. นักเรียนต้องปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนรวมทั้งช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นนักเรียนของเพื่อนในโรงเรียนและรายงานให้ครูทราบ

รูปที่ 5 อาคารสถานที่เพื่อรองรับนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่าย

บทบาทผู้ปกครอง

1. ศึกษาทำความเข้าใจระเบียบของโรงเรียนอย่างละเอียด
2. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน

3. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนและปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม อันดีงามของชาติ
4. เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนทุกครั้งที่มีหนังสือเชิญประชุม
5. ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่ทางโรงเรียน แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยยุติธรรมและช่วยสอดส่อง ดูแล และรายงานโรงเรียนทราบเมื่อพบเห็นนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

บทบาทกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาในเครือข่าย
2. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาในเครือข่าย
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการของโรงเรียนในเครือข่าย ได้รับ การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน
5. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
6. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาในเครือข่าย
7. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
8. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
9. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน
10. แต่งตั้งที่ปรึกษาและ/หรือคณะอนุกรรมการเพื่อกำหนดดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร
11. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันสถานศึกษานั้น

รูปที่ 6 การประชุมหัวหน้างานเพื่อร่วมวางแผนระหว่างการบริหารงาน

ส่วนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัด ทั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพและเกิดประโยชน์ต่อทางราชการ การบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนในเครือข่ายให้มีความสำคัญต่อทรัพยากร 7 M ประกอบด้วย บุคคล (Man) เครื่องจักร (Machine) วัตถุดิบ (Material) วิธีการปฏิบัติงาน (Method) การบริหารจัดการ (Management) เงินและต้นทุน (Money) และขวัญและกำลังใจ (Moral) โดยมีรายละเอียดการบริหารจัดการทรัพยากรทั้ง 7 M ดังแผนภาพและรายละเอียดดังนี้

รูปที่ 7 การบริหารจัดการทรัพยากร

1. การบริหารบุคคล (Man)

การบริหารงานบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา การบริหารบุคคลของโรงเรียนในเครือข่ายจึงเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการใช้ทรัพยากรบุคคลร่วมกันดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาเมื่อมีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายเดียวกันรูปแบบการบริหารจึงเป็นรูปแบบการบริหารเป็นทีม โดยการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 งาน หรือตามความเหมาะสมมีผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายแบ่งกันบริหารงานแต่ละงานตามความเหมาะสม การวางแผนและการตัดสินใจจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของทีมบริหาร

1.2 ครูผู้สอน ครูและบุคลากร สายผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายถือเป็นบุคลากรในองค์กรเดียวกัน การมอบหมายงานในหน้าที่ต้องคำนึงถึงวิชาเอกและความถนัดของแต่ละบุคคลรวมทั้ง การวางแผนอัตรากำลังต้องวางแผนอัตรากำลังร่วมกันเพื่อให้ครูครบตามรายวิชาหลักและสาระเพิ่มเติมตามจุดเน้นและบริบทของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง นักเรียน ครูบุคลากรและกรรมการสถานศึกษา

รูปที่ 8 การประชุมบุคลากรในเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

1.3 ทีมสนับสนุนการจัดการศึกษา ทีมสนับสนุนการจัดการศึกษาประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ธุรการ นักการภารโรง แม่ครัว คนขับรถ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย มีการบูรณาการในการทำงานร่วมกันเพื่อแบ่งเบาภาระงานอื่นๆให้แก่บุคลากรสายผู้สอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. การบริหารเครื่องจักร(Machine)

การบริหารจัดการเครื่องจักรเครื่องมือเช่นรถยนต์ เครื่องตัดหญ้า โทรศัพท์ เครื่องจักร

อื่นๆ มีการเคลื่อนย้ายมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดูแลรักษาซ่อมแซมร่วมกัน ตลอดจนการวางแผนในการจัดการร่วมกัน เพื่อไม่เกิดความซับซ้อนและประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อ

3. การบริหารจัดการวัสดุ(Material)

การบริหารวัสดุในการจัดการศึกษา จะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียนและทางราชการ โดยการกำหนดแนวทางการ ใช้วัสดุในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน การดูแลรักษาและป้องกันอันตรายหรือความเสียหายร่วมกัน

4. วิธีการปฏิบัติงาน(Method)

วิธีการปฏิบัติงาน เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรที่ใหญ่ขึ้น บุคลากรมีจำนวนมากขึ้น การปฏิบัติงานมีความชัดเจนมากขึ้น ตามกลุ่มสาระที่รับผิดชอบและตาม กลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย มีการมอบหมาย งานเป็นคำสั่งการปฏิบัติงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของงาน และกาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายบรรลุตาม วัตถุประสงค์

5. การบริหารจัดการ(Management)

การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ และนี้ 4M สุดท้าย รวมทุกอย่างเข้าด้วยกันเป็นเรื่อง ของการจัดการ คน เงิน วัสดุ จัดการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

6. การบริหารงบประมาณ(Money)

การบริหารงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหลักและโรงเรียน เครือข่าย จะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากต้นสังกัดตามเดิม การใช้จ่ายงบประมาณในเครือข่ายให้ใช้จ่ายตาม จำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน นำงบประมาณมารวมกันตามกิจกรรมให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิด ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและทางราชการ

7. ขวัญและกำลังใจ(Moral)

ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์กรมีความสำคัญต่อการการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคล กรในองค์กร การให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากร ฝ่ายบริหารจึงควรให้ความสำคัญและให้ความเท่า เทียมแก่บุคลากรทุกคน การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนค่าตอบแทนเป็นไปด้วยความยุติธรรมเพื่อการขับเคลื่อนการ ทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

รูปที่ 9 การติดตามการดำเนินงานจากหน่วยงานต้นสังกัด

ส่วนที่ 4 เจื่อนไขความสำเร็จ

เกี่ยวข้อง

4.1 การเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่

4.2 การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.3 การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

รูปที่ 10 นักเรียนระดับปฐมวัยและบุคลากรสายชั้นปฐมวัยจากโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย